

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ТЕМА 1. Поняття, предмет та принципи міжнародного торгового права	6
1. <i>Поняття та правова природа міжнародного торгового права</i>	<i>6</i>
2. <i>Предмет міжнародного торгового права</i>	<i>8</i>
3. <i>Суб'єкти міжнародного торгового права</i>	<i>9</i>
4. <i>Об'єкти міжнародного торгового права</i>	<i>12</i>
5. <i>Співвідношення міжнародного торгового права та lex mercatoria</i>	<i>13</i>
6. <i>Основні принципи міжнародного торгового права</i>	<i>14</i>
7. <i>Система міжнародного торгового права</i>	<i>16</i>
ТЕМА 2. Джерела міжнародного торгового права	17
1. <i>Поняття, система та класифікація джерел міжнародного торгового права</i>	<i>17</i>
2. <i>Міжнародні торгові договори</i>	<i>19</i>
3. <i>Міжнародні торгові звичаї</i>	<i>25</i>
4. <i>Приватно-уніфіковане міжнародне торгове право</i>	<i>31</i>
5. <i>Міжнародні прецеденти міжнародних арбітражів і судів</i>	<i>32</i>
6. <i>Національне (внутрішнє) законодавство, якщо воно за згодою відповідних держав застосовується до регулювання міжнародних торгових відносин</i>	<i>33</i>
ТЕМА 3. Конвенційне (договірне) міжнародне торгове право	34
1. <i>Поняття, класифікація міжнародного торгового договору (конвенції)</i>	<i>34</i>
2. <i>Конвенції про міжнародну купівлю-продаж товарів</i>	<i>35</i>
3. <i>Конвенції про міжнародні розрахункові, кредитні відносини і торгове посередництво</i>	<i>37</i>
4. <i>Конвенції з торгового мореплавства</i>	<i>45</i>
5. <i>Конвенції про перевезення вантажів різними видами транспорту і поштової пересилки</i>	<i>48</i>
6. <i>Конвенції про обмеження обігу прав на об'єкти інтелектуальної власності</i>	<i>52</i>
ТЕМА 4. Міжнародні торгові організації	58
1. <i>Поняття та форми міжнародного торгово-економічного співробітництва</i>	<i>58</i>
2. <i>Універсальні міжнародні організації з питань торгівлі</i>	<i>59</i>
3. <i>Регіональні міжнародні торгові організації</i>	<i>67</i>
ТЕМА 5. Правове регулювання міжнародних фінансових розрахунків	80
1. <i>Поняття та види міжнародних фінансових розрахунків</i>	<i>80</i>
2. <i>Поняття та види акредитиву</i>	<i>82</i>
3. <i>Поняття та види інкассо</i>	<i>83</i>
4. <i>Банківські гарантії</i>	<i>84</i>
5. <i>Міжнародні платіжні системи</i>	<i>85</i>

ТЕМА 6. Правове регулювання торгових відносин між Україною та ЄС	88
<i>1. Торгове право Європейського Союзу. Регулювання торговельних відносин у межах ЄС.....</i>	<i>88</i>
<i>2. Правові засади торгових відносин між Україною та ЄС.....</i>	<i>90</i>
<i>3. Загальна характеристика ЗВТ між Україною та ЄС.....</i>	<i>92</i>
<i>4. Правове регулювання Секторальної торгівлі.....</i>	<i>94</i>
<i>5. Загальна система преференцій Євросоюзу.....</i>	<i>96</i>
ТЕМА 7. Право Світової організації торгівлі (СОТ)	98
<i>1. Історія створення (ГАТТ) СОТ.....</i>	<i>98</i>
<i>2. Організаційна структура СОТ.....</i>	<i>100</i>
<i>3. Регулювання товарних ринків в межах СОТ.....</i>	<i>101</i>
<i>4. Основні Угоди СОТ.....</i>	<i>102</i>
<i>5. Україна і СОТ.....</i>	<i>104</i>
ТЕМА 8. Правове регулювання вирішення міжнародних торгових спорів	105
<i>1. Поняття та механізм вирішення міжнародних торгових спорів.....</i>	<i>105</i>
<i>2. Вирішення міжнародних торгових спорів судами.....</i>	<i>107</i>
<i>3. Міжнародний комерційний арбітраж. Головні арбітражні організації світу.....</i>	<i>108</i>
<i>4. Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС).....</i>	<i>109</i>
<i>5. Вирішення торгових спорів у СОТ.....</i>	<i>110</i>
ВИКОРИСТАНІ ТА РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА	111
ДОДАТОК	116

ВСТУП

Міжнародне право – це особливий феномен сучасності, що є системою юридичних принципів і норм, які регулюють відносини між державами й іншими учасниками міжнародних відносин у політичній, економічній, культурній та інших сферах. Однією з галузей міжнародного права, що сьогодні найдинамічніше розвивається є міжнародне торгове право. Значення цієї міжнародної галузі права зростає у всьому світі у зв'язку з процесами глобалізації, економічної інтеграції, розвитком електронної торгівлі та світової транспортної інфраструктури.

Міжнародне торгове право доволі складна для розуміння навчальна юридична дисципліна. Це зумовлено тим, що наука міжнародного торгового права є комплексною галуззю і для успішного вивчення якої необхідні глибокі знання та фахові компетентності з теорії держави і права, міжнародного приватного та публічного права, національного цивільного, господарського, підприємницького, трудового, авторського, фінансового, цивільно-процесуального та інших галузей права. Також міжнародне торгове право тісно пов'язане з торговим правом зарубіжних країн. Враховуючи це все, ми обрали для викладу такого непростого і об'ємного навчального курсу доволі доступну схематичну форму викладу. Таблиці, визначення основних термінів та схеми дозволяють стисло і максимально зрозуміло пояснити головну суть міжнародних торгових правовідносин. Значення запропонованої праці полягає в тому, що у ній уперше в Україні наочно, стисло, у тезовій формі, систематизовано ілюструються головні інститути міжнародного торгового права.

Враховуючи специфіку предмету міжнародного торгового права, у навчальному посібнику приділено увагу, як публічним аспектам міжнародної торгівлі, так і її приватноправовим аспектам.

У запропонованому навчальному посібнику розглядаються питання поняття, принципів, джерел, суб'єктів та об'єктів міжнародного торгового права. Зокрема, ці проблеми розглядаються у темах: «Поняття, предмет та принципи міжнародного торгового права», «Джерела міжнародного торгового права», «Конвенційне (договірне) міжнародне торгове право», «Міжнародні торгові організації», «Правове регулювання міжнародних фінансових розрахунків», «Правове регулювання торгових відносин між Україною та ЄС», «Право Світової організації торгівлі (СОТ)», «Правове регулювання вирішення міжнародних торгових спорів». Наприкінці посібника розміщений список використаних та рекомендованих джерел літератури і додаток – Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів.

Володимир Мирошніченко

Тема 1. Поняття, предмет та принципи міжнародного торгового права

1. Поняття та правова природа міжнародного торгового права

Міжнародне торгове право – це система норм і принципів, що регулюють як публічні, так і приватні правовідносини, які виникають у галузі міжнародної торгівлі.

Правова природа та зміст міжнародного торгового права

Міжнародне торгове право – це сукупність загальних та спеціальних норм і принципів, що регулюють майнові та пов'язані з ними не майнові відносини, що здійснюються у формі купівлі-продажу і засновані на рівності, автономії волі і майновій самостійності їх учасників.

Міжнародне торгове право – це підгалузь міжнародного економічного права та джерело права міжнародного ділового обігу (міжнародного валютного, митного та транспортного права, міжнародного комерційного арбітражу).

Міжнародне торгове право регулює міждержавні відносини з приводу доступу товарів однієї держави на ринки іншої, умов регламентації товарообігу, захисту національних ринків. І хоча зовнішньоторговельна діяльність є переважно предметом регулювання публічного права кожної держави, та за межами підбору методів державного (публічно-правового) регулювання вона регулюється приватноправовим інструментарієм.

Міжнародне торгове право регулює широкий комплекс міжнародних торгових відносин між державами, міжнародними організаціями та іншими учасниками, що стосуються питань міжнародної торгівлі матеріальними речами, послугами та роботами, майновими правами, грошовими коштами і цінними паперами, виключними правами на об'єкти охорони інтелектуальної власності, а також стосується регулювання дій чи бездіяльності учасників міжнародних торгових відносин і визначає ефективні механізми притягнення до відповідальності за порушення норм міжнародного торгового права.

У результаті дії міжнародного торгового права складається глобальний міжнародно-правовий режим міжнародної торгівлі.

Міжнародне публічне право – сукупність юридичних принципів та норм, що призначені для регулювання відносин між державами та іншими учасниками владних міжнародно-правових відносин.

Міжнародне приватне право – сукупність норм внутрішньодержавного законодавства, міжнародних договорів та звичаїв, які регулюють невіддані, приватноправові відносини з іноземним елементом.

Міжнародне публічне право	Міжнародне приватне право	Міжнародне торгове право
1. Предмет		
Регулює відносини між державами, а також іншими учасниками публічних міжнародних відносин у політичній, економічній та інших галузях	Регулює приватноправові відносини, ускладнені іноземним елементом	Регулює торгівлю (комерційну) діяльність в сукупності міжнародно-правових норм публічного і приватного права
2. Суб'єкти		
Держави і міжнародні міжурядові організації	Фізичні та юридичні особи, в окремих випадках – держава як приватна особа	Держави, міжнародні організації, окремі митні території, фізичні та юридичні особи, ТНК
3. Засоби регулювання та регламентації		
Міжнародні договори; статuti міжнародних організацій; конвенції; договори міжнародних організацій з державами і між собою тощо.	Внутрішнє (національне) законодавство; міжнародні договори; судова та арбітражна практика; доктрина.	Міжнародні договори; міжнародні правові акти міжнародних організацій; міжнародні торговельні звичаї; судова і арбітражна практика; національне законодавство, якщо воно за згодою відповідних держав застосовується до регулювання міжнародних торговельних відносин
4. Методи правового регулювання		
Метод узгодження волі держав, політико-правовий, ідейно-правовий, організаційно-правовий, спеціально-правовий методи	Матеріальний та колізійний. Колізійний метод діє для застосування колізійної норми, яка визначає право якої держави буде регулювати відповідні відносини. Таким чином, колізійний метод регулювання діє внаслідок звернення до колізійної норми, яка, в сукупності з певною матеріальною нормою, складає колізійний механізм регулювання.	Матеріальний. Існує в двох формах: 1) міжнародно-правова – має місце при наявності матеріальної норми, уніфікованої міжнародним договором, яка регулює відносини безпосередньо; 2) національно-правова – полягає в дії національних матеріальних норм, що спеціально орієнтовані на регулювання відносин, які входять до предмету міжнародного торгового права.

2. Предмет міжнародного торгового права

